

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

FONIATRIA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Foniatria je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá poruchami hlasu, reči, sluchu a prehĺtania. Predmetom foniatrie je fyziológia a patofyziológia interpersonálnej rečovej komunikácie, prehĺtania a rehabilitácia ich porúch v úzkej spolupráci s viacerými medicínskymi a paramedicínskymi odbormi, najmä s klinickou logopédiou a klinickou psychológiou.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 3 roky.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

- a) odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní lekár¹⁾ a
- b) odborná spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore otorinolaryngológia.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. anatómia a fyziológia sluchového orgánu, hlasového orgánu a rečového orgánu, ich centrálna regulácia, etiopatogenéza, diagnostika, komplexná liečba porúch sluchu, hlasu a reči, prevencia a posudková činnosť pri poruchách sluchu, hlasu a reči,
2. sluch a jeho poruchy: základy akustiky, patofyziológia sluchu, vzťah sluchu a reči vo vývoji jedinca, jednotlivé typy porúch sluchu a poruchy reči podmienené poruchami sluchu,
3. audiológia: audiometrické vyšetrenie, rečová audiometria, tympanometria, vyšetrenie strmienkového reflexu, otoakustické emisie, vyšetrenie evokovaných potenciálov (BERA a ASSR vyšetrenie), skrining sluchu novorodencov,
4. audioprotetika: indikácie audioprotézy podľa poruchy sluchu; typy načúvacích prístrojov, stavba a zloženie načúvacieho prístroja, druhy zosilnenia signálu, typy kompresie, nastavenie načúvacích prístrojov, kontrola nastavenia načúvacích

¹⁾ § 33 a 33a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

prístrojov u detí, druhy ušných koncoviek, druhy ventov, najčastejšie komplikácie používania načúvacích prístrojov a ich riešenie; ovplyvnenie ušného šelestu načúvacími prístrojmi, tinitus masker, princíp „retraining“ terapie tinitu, indikácia, výberové kritériá, princíp metódy a rehabilitácia po kochleárnej implantácii,

5. hlas a jeho poruchy: fyziologický fonačný mechanizmus a jeho odchýlky pri chorobách hlasového orgánu: zápaloch, nádoroch, traumách a poruchách inervácie hrtana, mutácii hlasu, chorobách žliaz s vnútornou sekréciou, dysfóniách z premáhania hlasového orgánu a psychogénnych dysfóniách, všetky spôsoby rehabilitácie hlasu pacientov po laryngektómii,
6. prehĺtanie a jeho poruchy: základné spôsoby diagnostiky porúch a rehabilitácie hltacieho aktu,
7. reč a jej poruchy: vývoj reči, koordinácia centrálného nervového systému potrebná pre vývoj reči, základy fonetiky, ranný vývin reči, rizikové faktory ohrozujúce prirodzený vývin reči; poruchy vývinu reči - porucha výslovnosti hlások (dyslália), oneskorený vývin reči, vývinová jazyková porucha (vývinová dysfázia), narušený vývin reči na báze inej primárnej diagnózy (MR, SP, DMO, PAS, rásztepy podnebia). Porucha plynulosti reči (balbuties); porucha používania reči (mutizmus); strata rečových schopností - najmä v dôsledku poškodenia CNS (CMP, traumy mozgu, nádory mozgu, intoxikácie, zápalové ochorenia mozgu, degeneratívne ochorenia mozgu) - afázia, dysartria, porucha prehĺtania a príjmu potravy,
8. súvisiace vedomosti z iných odborov (logopédia, neurológia, psychológia, psychiatria, plastická chirurgia, genetika): dedičnosť, vrodené poruchy sluchu, poruchy inervácie hovoridiel, afázie, dysfázie, detská mozgová obrna, choroby extrapyramídového nervového systému, mozočka, vyšetrenia jemnej motoriky, laterality, vegetatívneho nervového systému, problematika dysgnácie a zásad protetickej liečby v ortodoncii, zásady chirurgickej liečby rásztepor podnebia, telesného a duševného vývoja dieťaťa, poruchy činnosti štítnej žľazy, pohlavných žliaz a nadobličiek vo vzťahu k poruche hlasu.

A.1 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na dieťati vo všetkých jeho formách, vrátane sexuálneho zneužívania dieťaťa a sexuálneho vykorisťovania dieťaťa, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. identifikácia násilia páchaného na ženách a mužoch (vrátane seniorov) vo všetkých jeho formách, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
3. problematika marginalizovaných rómskych komunít.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

A.2 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím,

5. vedenie zdravotnej dokumentácie a používanie elektronického zdravotníctva.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.2 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
vyšetrenie sluchu		
orientačné vyšetrenie sluchu u detí	30	20
vykonanie a vyhodnotenie prahovej tónovej audiometrie	50	30
vykonanie a vyhodnotenie rečovej (slovnej) audiometrie	50	30
vykonanie a vyhodnotenie tympanometrie, prahu strmienkového reflexu, decay testu	50	30
vyšetrenie tónovou aj slovnou audiometriou vo voľnom poli	40	20
vyhodnotenie vyšetrenia otoakustických emisií	30	20
vyhodnotenie vyšetrení BERA, elektrokochleografie a SSEP	40	20
zhotovenie odtlačkov pre výrobu individuálnych ušných tvárnic a zvukovodových načúvacích prístrojov	20	20
výber načúvacích prístrojov, nastavenie vstupnej hlasitosti, zaistenie následnej starostlivosti	30	20
kontrola nastavenia načúvacích prístrojov u detí	20	10
vyšetrenie hlasu		
laryngostroboskopia a videolaryngostroboskopia	10	15
vykonanie a hodnotenie parametrov akustickej analýzy hlasu	10	10
komplexné vyšetrenie hlasu u hlasových profesionálov a adeptov hlasových profesií	10	5
reedukácia hlasu u funkčných porúch hlasu	10	10
fonochirurgia u benígnych lézií hrtana - indikácie a pooperačná starostlivosť	10	10
indikácie a rehabilitácia hlasu po laryngektómii (pažeráková reč, elektrolarynx, fonačné protézky)	10	2
vyšetrenie reči		
vyšetrenie reči – hodnotenie fonologickej úrovne, gramatickej úrovne, syntaktickej úrovne a semantickej úrovne, vyšetrenie lexikálno-semantickej roviny, morfológicko-syntaktickej, foneticko-fonologickej a pragmatickej jazykovej roviny	10	5
vyšetrenie vyjadrovacích schopností, aktívnej slovnej zásoby a pasívnej slovnej zásoby, posúdenie schopností porozumenia reči u detí	10	5
základné hodnotenie vývinu dieťaťa v oblasti motoriky, intelektu a vizuálnej percepcie	10	-

orientačné vyšetrenie hrubej motoriky a jemnej motoriky s dôrazom na motoriku artikulačných orgánov	10	5
vyhodnotenie typu a stupňa poruchy plynulosti reči	10	-
zostavenie edukačného a rehabilitačného plánu pri poruchách reči	10	-
vyšetrenie a komplexná starostlivosť o pacienta s poruchou prehltnutia	10	5

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
vlastné pracovisko otorinolaryngológie	33 mesiacov
oddelenie foniatrickej otorinolaryngológie	3 mesiace, z toho:
• oddelenie pediatickej otorinolaryngológie	1 týždeň
• oddelenie neurológie	1 týždeň
• ambulancia klinickej psychológie	1 týždeň
• ambulancia klinickej logopédie	1 týždeň

C. Návnik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce. Podmienkou prihlásenia sa na špecializačnú skúšku je aj absolvovanie špecializovaného odborného podujatia (napríklad foniatrický alebo otorinolaryngologický kongres s aktívnou účasťou).

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

1. vyšetriť a vyhodnotiť stupeň poruchy sluchu u dospelých a detí,
2. vybrať a aplikovať adekvátne zdravotné a kompenzačné pomôcky u pacientov s poruchou sluchu,
3. zabezpečiť následnú starostlivosť o osôb s poruchou sluchu,
4. vyšetriť a vyhodnotiť výsledky vyšetrení u pacientov s poruchami hlasu,
5. zabezpečiť adekvátnu liečbu u pacientov s poruchami hlasu,
6. vyšetriť deti a dospelých s poruchami reči a zabezpečiť ďalšiu starostlivosť o nich,
7. vyšetriť pacientov s poruchami prehltnutia a zabezpečiť ďalšiu starostlivosť o nich.